Algemene beschouwingen

Voorzitter,

Allereerst wil ik vast meegeven – en dat zal u voorzitter en dat waarschijnlijk niemand verbazen – dat wij vanuit de PvdA Lingewaard, blij zijn met deze kadernota. In de eerste plaats omdat we weten hoe lastig het is in deze tijd te komen tot een sluitende begroting. Al jaren weten we dat donkere wolken zich samen pakken boven gemeenten. Het onweer kondigde zich al langer aan, maar is nu in alle hevigheid losgebarsten. En dan valt het, in regionaal perspectief, in Lingewaard gelukkig nog mee, voorzitter. Want waar verschillende gemeenten, denk aan Renkum bijvoorbeeld, astronomische bedragen moeten bezuinigen, lukt het ons nog de verschillende plannen en ambities die vorig jaar door het college in kadernota en begroting verwerkt zijn overeind te houden. Wij horen graag van de wethouder of hij die regionale verschillen ook vanuit zijn perspectief nog eens wat nader kan duiden, voorzitter.

Maar dat we er relatief goed voor staan, betekent niet dat we klaar zijn. Er zullen ook in Lingewaard nog lastige keuzes gemaakt moeten worden. Maar – zo luidt niet voor niets de titel van het coalitieakkoord – samen kunnen we veel aan. De uitvoerige bijlage met mogelijke bezuinigingsopties is even transparant als helder. En uiteraard doet elke bezuiniging pijn. En uiteraard heeft de PvdA daarin haar voorkeuren en rode lijnen. Wat voor ons belangrijk is en blijft, is dat we ondanks financieel zwaar weer blijven investeren in de kracht van de lokale samenleving. Juist omdat dit gezien alle maatschappelijke ontwikkelingen die óók op ons af komen hard nodig is. En dan zijn wij als gemeente nog in de positie genoegen te nemen met wat minder franje. Anderen hebben, zoals ik al aangaf, die luxe niet.

De bijlage met mogelijke bezuinigingsopties aanvullend is transparant en duidelijk. En uiteraard zullen alle bezuinigingen pijn doen. Wat voor de PvdA belangrijk blijft is dat ondanks de doemscenario's en ravijnjaren het college blijft investeren in de kracht van de Lingewaardse samenleving. Juist omdat dit gezien de maatschappelijke ontwikkelingen die óók op ons afkomen hard nodig is. Als je een stevig huis wilt bouwen dat toekomstbestendig is, kies je er niet voor om te beknibbelen op het fundament, de constructie of het dak.

Voorzitter,

Deze raadsperiode is ongeveer halverwege. In het akkoord dat in het begin van deze periode gesloten werd liep de ambitie door te pakken als een rode draad door alle pagina's. Of het nu ging om bouwen en wonen, veiligheid en verkeer, leefbaarheid en het versterken van de sociale basis: durven en doorpakken was het devies. Het is dan ook goed te zien dat veel van de in het akkoord

opgenomen plannen in de steigers staan, financieel zijn verwerkt in de meerjarenbegroting.

Natuurlijk werd in het akkoord ook aangegeven dat we de financiële grenzen moeten bewaken en dat niet alles tegelijk kan. Om nu dan rücksichtslos ineens alle plannen die we met elkaar hier in de raad hebben bediscussieerd en aangenomen nu opnieuw ter discussie te stellen en alsnog te verwerpen zien wij als politiek paniekvoetbal. En van paniek, weet iedereen, wordt niemand beter. Wij gaan er meer van uit dat we zorgvuldig moeten bewaken van het haalbare in een groter geheel over het gehele plaatje. Achter al deze aangenomen projecten, zit een bredere visie.

Want, voorzitter, gaat het bij projecten als het MFA in Huissen, het verzamelen van de culturele en sociale activiteiten op een centrale locatie in Bemmel, om het versterken van de ruimte voor en mogelijkheden van verenigingen en het bouwen van nieuwe scholen om meer dan losse initiatieven. Het gaat om het bouwen aan een toekomstbestendige lokale samenleving, waarin kinderen fijn kunnen opgroeien en mensen in hun eigen omgeving fijn oud kunnen worden. Juist dat vraagt om goede scholen, fijne woningen, een veilige leefomgeving, een sterk verenigingsleven en een goede sociale basis, waarin ook de inwoner uitgenodigd wordt om hierin een rol te spelen als het gaat om omzien naar elkaar. En mede te investeren in zorgzame gemeenschappen. Zodat we dienstbaar zijn aan een bredere samenlevingsopgave waar we voor aan de lat staan als gemeente.

In het recent verschenen hoofdlijnenakkoord van PVV, VVD, NSC en BBB wordt er structureel 600 miljoen euro uitgetrokken voor de ouderenzorg. De nadruk ligt daarbij op curatieve en langdurige zorg, waarbij overigens in de financiële bijlage staat dat we daar als gemeenten nog weer meer taken voor mogen verwachten. Het is dan ook schrijnend het gebrek aan aandacht te constateren voor preventie en de broodnodige transitie van zorg naar preventie en gezondheid. Juist lokaal, in de gemeente, moeten oplossingen gevonden worden voor de enorme druk op zorg en ondersteuning die de dubbele vergrijzing, het toenemend tekort aan werknemers in de zorg en de gevolgen van armoede en bestaansonzekerheid bij mensen met zich mee brengt. Dat de nieuwe Haagse coalitie hier de ogen voor sluit, wil niet zeggen dat we dat lokaal ook maar moeten doen. En ik weet voorzitter dat het inmiddels een terugkerend thema is, de vergrijzing, waarvoor ik telkens aandacht vraag. Dat zal ik blijven doen, omdat voorzitter, het vrij duidelijk is, dat dit een enorme impact zal hebben op alle inwoners van Lingewaard. Waarbij juist nu al de gesprekken en maatregelen getroffen moeten worden om hier enigszins een positieve invloed op te kunnen hebben.

Wij zijn als gemeente cruciaal voor collectieve preventie en ondersteuning van kwetsbare groepen waaronder veel ouderen, maar deze rollen worden onvoldoende erkend in het akkoord.

Wij horen dan ook graag van de wethouder of ook het college de samenhang tussen de verschillende investeringsprojecten enerzijds en het brede project ten behoeve van het versterken van de sociale basis anderzijds ziet en onderkend. En we steken waar mogelijk, ondanks de financiële tegenwind, graag de helpende hand toe met creatieve oplossingen. Daarom een motie om de noodzaak tot het afgeven van een indicatie voor dagbestedingsactiviteiten voor een aantal doelgroepen af te schaffen. Deze behoefte groeit immers onder een groot deel van de inwoners de komende jaren, dit bespaart uitvoeringskosten en geeft grip op de uitgaven WMO en kan wellicht ook voor sommige jeugdigen gelijk getrokken worden. Dat is voor inwoners denk ik ook een goede dienstverlening, waarbij we extra aandacht kunnen vragen voor bewegen en preventie. En het eerder kunnen ontlasten van mantelzorgers. Bovendien biedt dit perspectief voor het feit dat er nog onvoldoende seniorenhuisvesting geclusterd is terwijl de zorg nu al aangeboden wordt in zogenaamde volledige pakket thuis (waar blijft de inwoner dan op de dag)?

Ook de vorig jaar besproken en ingevoerde maatregelen voor inwoners die net op of net onder het bestaansminimum zitten zien wij nog steeds als belangrijke voorwaarde om kosten voor de WMO en Jeugdzorg in de hand te houden. Maatwerk blijft nodig, maar normaliseren waar het kan en uitgaan de kracht van inwoners en de lokale samenleving lijkt ons juist gezond. Daarbij moet voorop staan dat wie hulp nodig heeft, deze ook krijgt. Zeker in een tijd dat ook in Lingewaard stevige ingrepen in de jeugdzorg onontkoombaar lijken, Deelt het college dit uitgangspunt, voorzitter?

Voorzitter, ik kom tot een afronding. Voorafgaand aan de raadsverkiezingen heeft de Partij van de Arbeid campagne gevoerd voor een Lingewaard dat weer in beweging komt. Een gemeente waarin we op de grote thema's van vandaag – of het nu gaat om wonen, klimaat en energie, de sociale basis – durft door te pakken. En gelukkig zien we van die houding veel voorbeelden terug. Ondanks dat we financieel niet in de meest gemakkelijke situatie verkeren. Daarbij zou ik het college twee belangrijke uitgangspunten voor de tweede helft van deze raadsperiode willen meegeven.

Ten eerste doet doorpakken soms pijn, voorzitter. Niet iedereen is altijd gelukkig met verandering en soms is de eerste neiging van mensen graag te blijven bij wat bekend en vertrouwd is. Wie wil veranderen ontmoet soms weerstand. Maar als PvdA hebben we liever een gemeente waarin we soms wat moeten

afremmen om te voorkomen dat we te snel gaan, dan een gemeente waarin we constant moeten duwen en sleuren om de stilstand te doorbreken. Laten we dus met elkaar, ondanks de financiële tegenwind, blijven investeren in de kracht van de lokale samenleving.

Ten tweede mogen financiële perikelen van de gemeente wat de PvdA betreft nooit onevenredig hard neerslaan bij de mensen die het toch al moeilijk hebben. Voor ons staan de komende jaren deze twee uitgangspunten centraal bij het beoordelen van de ingewikkelde keuzes die we met elkaar nog moeten maken. Wij wensen het college veel energie en inzicht toe bij het opstellen van de begroting voor 2025 en de komende jaren binnen de randvoorwaarden die we hier met deze kadernota meegeven. Daarbij vindt iedereen in de PvdA, als vanouds, een kritische en constructieve partner. Goede voorstellen die passen bij onze koers steunen we graag. Maar wie de discussies van de afgelopen jaren nog eens wil overdoen, treft in ons geen medestander. Het bouwen van een toekomstbestendige lokale samenleving waarin voor iedereen een plek is kan immers niet wachten.